

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

tel. (42) 636 36 89, fax (42) 636 07 12

e-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61-24(18)13/AB

Łódź, dnia 17 czerwca 2014

r.

DECYZJA Nr RŁO 10/2014

- I.** Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko PHARMGLO Głowaccy Spółce jawnej z siedzibą w Andrespolu

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 powołanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosowanie przez PHARMGLO Głowaccy Spółkę jawną z siedzibą w Andrespolu we wzorcu umowy pod nazwą „Regulamin korzystania z serwisu www.aleleki.pl” wpisanego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 101, ze zm.) postanowienia o treści: „1. Akceptacja regulaminu w trakcie składania zamówienia jest równoznaczna z wyrażeniem zgody na:

a) przekazywanie Grupie Allegro przez Aptekę informacji o Zamawiającym (w tym adresów e-mail Zamawiających) i dokonanych przez nich zamówieniach na aleleki.pl,

b) przetwarzanie przez Grupę Allegro informacji o Zamawiających (w tym adresów e-mail Zamawiających) i dokonanych przez nich zamówieniach, w zakresie objętym Regulaminem, w tym w celu przesyłania Zamawiającym przez Grupę Allegro Ankiety,

c) przesyłanie przez Grupę Allegro Zamawiającym korzystającym ze Sklepu Internetowego Kontrahenta Ankiety

2. Klient dokonujący zakupu w sklepie wyraża zgodę na przetwarzanie swojego adresu e-mail do Opineo Sp. z o.o. (...), w celu wypełnienia ankiety wraz z opinią o dokonanej transakcji w Sklepie. (...)”

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania w dniu 15 listopada 2013 r.

II. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.) w związku z art. 83 wyżej wymienionej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do jej art. 33 ust. 5 i 6

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

postanawia się obciążyć PHARMGLO Głowaccy Spółkę jawną z siedzibą w Andrespolu, kosztami niniejszego postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie **38,75 zł** (słownie: trzydziestu ośmiu złotych 75/100) oraz zobowiązuje się PHARMGLO Głowaccy Spółkę jawną z siedzibą w Andrespolu do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie **7 dni** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwany dalej: „Prezesem Urzędu” – przeprowadził postępowanie wyjaśniające o sygn. RŁO-405-11/13/AB w celu wstępnego ustalenia, czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach oraz mające na celu wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przez PHARMGLO Głowaccy Spółkę jawną z siedzibą w Andrespolu – zwaną dalej: „Spółką”. Podstawą wszczęcia tego postępowania było zawiadomienie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Sosnowcu o stosowaniu przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W toku postępowania Prezes Urzędu ustalił, że Spółka nakłada na każdego konsumenta obowiązek akceptacji postanowień *Regulaminu korzystania z serwisu www.aleleki.pl* – zwanego dalej: „Regulaminem”, a w regulaminie zamieściła postanowienie, że jego akceptacja jest równoznaczna z wyrażeniem zgody na przekazywanie danych osobowych konsumenta Grupie Allegro i przetwarzanie tych danych przez ww. podmiot. Zgoda na przetwarzanie danych konsumenta powinna być jego autonomiczną decyzją, a jednoznaczna deklaracja zgody zamieszczona we wzorcu umowy została uznana za niedozwolone postanowienie umowne i została wpisana do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (zwanego dalej: „Rejestrem”), o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) – zwanej dalej: „k.p.c.”. W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż istnieją podstawy do postawienia Spółce zarzutu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) - zwanej dalej: „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów”.

W dniu 21 października 2013 r. Prezes Urzędu wszczął z urzędu, Postanowieniem Nr 1/61- 24/13 (dowód: karty Nr 1-2), postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą „Regulamin korzystania z serwisu www.aleleki.pl” postanowienia, które zostało wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., co może stanowić

naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, o czym zawiadomił Spółkę (dowód: karta Nr 3).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania, Spółka w piśmie z dnia 8 listopada 2013 r. złożyła obszernie wyjaśnienia (dowód: karty Nr 27 – 33), w których przede wszystkim podniosła, że zamieszczenie w Regulaminie kwestionowanego przez Prezesa Urzędu postanowienia zostało jej narzucone przez (tajemnica przedsiębiorcy) (dowód: karty Nr 27 verte). Odnosząc się merytorycznie do postawionego zarzutu, Spółka podniosła, że nie docierały do niej żadne informacje od konsumentów, z których wynikałyby jakiegokolwiek stany naruszenia dóbr osobistych, w tym prywatności. W ocenie Spółki ze względu na to, że zrealizowane zostały wszelkie wymogi prawne dotyczące zabezpieczenia dostępu, prywatności, tajności pozyskiwanych i przetwarzanych danych to sam brak swobody, objawiający się koniecznością jednoczesnej akceptacji Regulaminu oraz dodatkowych postanowień, nie naruszał uprawnień i wartości konsumentów takich jak równowaga podmiotów i ich pozycja, lojalność kontraktowa, prywatność. Spółka podkreśliła również, że zaistniały stan nie wkraczał w sferę ekonomiczną transakcji. W piśmie tym Spółka zadeklarowała usunięcie z Regulaminu kwestionowanego postanowienia, wobec czego wniosła o umorzenie wszczętego postępowania (dowód: karty Nr 28 verte i 29).

W piśmie z dnia 4 grudnia 2013 r. Spółka oświadczyła, że usunęła kwestionowane postanowienie, na dowód czego przekazała zmieniony Regulamin (dowód: karty Nr 36 oraz 38-39). Postanowienie to zostało usunięte w dniu 15 listopada 2013 r. (dowód: karta Nr 47). Spółka ponownie wniosła o umorzenie wszczętego postępowania oraz złożyła wnioski o cyt. „(...) wydanie decyzji zobowiązującej w trybie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z tym zastrzeżeniem, iż przedsiębiorca już usunął z Regulaminu zakwestionowane postanowienia.” Spółka wniosła również o nieobciążanie jej kosztami niniejszego postępowania (dowód: karta Nr 36).

Pismem z dnia 9 maja 2014 r. Prezes Urzędu zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy (dowód: karta Nr 53).

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

PHARMGLO Głowaccy jest spółką jawną wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000152897. Przedmiotem jej działalności jest m.in. produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych, produkcja leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych, sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych, wyrobów medycznych, włączając ortopedyczne prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, sprzedaż detaliczna wyrobów medycznych, sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet. Spółka prowadzi działalność w aptece w Łodzi i w Andrespolu oraz drogą elektroniczną - za pośrednictwem strony internetowej www.aleleki.pl (dowód: karty Nr 12 - 14).

Sprzedaż za pośrednictwem strony internetowej www.aleleki.pl Spółka prowadzi na zasadach określonych w Regulaminie (dowód: karty Nr 12 - 14). W trakcie dokonywania zamówienia każdy konsument ma obowiązek zapoznania się z treścią Regulaminu, a w chwili składania zamówienia złożenia oświadczenia, że zapoznał się z jego treścią i akceptuje zasady polityki prywatności prowadzonej przez Spółkę. Złożenie takiego oświadczenia jest obowiązkowe (dowód: karty Nr 19 i 23).

W § 5 Regulaminu Spółka zamieściła postanowienie o treści:

„1. Akceptacja regulaminu w trakcie składania zamówienia jest równoznaczna z wyrażeniem zgody na:

a) przekazywanie Grupie Allegro przez Aptekę informacji o Zamawiającym (w tym adresów e-mail Zamawiających) i dokonanych przez nich zamówieniach na aleleki.pl)

b) przetwarzanie przez Grupę Allegro informacji o Zamawiających (w tym adresów e-mail Zamawiających) i dokonanych przez nich zamówieniach, w zakresie objętym Regulaminem, w tym w cel przesłania Zamawiającym przez Grupę Allegro Ankiety,

c) przesyłanie przez Grupę Allegro Zamawiającym korzystającym ze Sklepu Internetowego Kontrahenta Ankiety

2. Klient dokonujący zakupu w sklepie wyraża zgodę na przetwarzanie swojego adresu e-mail do Opineo Sp. z o.o. (...), w celu wypełnienia ankiety wraz z opinią o dokonanej transakcji w Sklepie. (...)”

Do Rejestru w dniu 5 czerwca 2007 r. pod numerem 1181 zostało wpisane postanowienie o treści: „Wyrażam zgodę na wprowadzenie do bazy danych i przetwarzanie moich danych osobowych obecnie i w przyszłości przez FF (zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Ochronie Danych Osobowych) w zakresie wynikającym z niezbędnych czynności kontrolnych z tytułu ubiegania się oraz otrzymania pożyczki”, uznane za niedozwolone przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 15 lutego 2006 r., sygn. akt XVII AmC 30/05.

Spółka z dniem 15 listopada 2013 r. zmieniła treść Regulaminu usuwając z niego kwestionowane postanowienie (dowód: karty Nr 39 verte i 47).

Każdy konsument składający zamówienie za pośrednictwem strony internetowej www.aleleki.pl może dobrowolnie wyrazić zgodę na przekazywanie jego danych osobowych, w tym adresu e-mail do Grupy Allegro oraz na przetwarzanie przez Grupę Allegro jego danych osobowych – w celu wypełnienia ankiety dotyczącej opinii na temat transakcji. Pole z takim oświadczeniem nie należy do pól wymaganych. W związku z tym brak tej zgody nie uniemożliwia realizacji usług świadczonych przez Spółkę (dowód: okoliczność znana Prezesowi Urzędu z urzędu - wydruk strony internetowej).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie jest zatem, aby działania przedsiębiorców – którym zarzucono naruszenie jej przepisów – stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś interesu jednostki lub grupy. Ustawa, w odniesieniu do przedsiębiorców chroni wobec tego konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem dotyczy nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów, którzy już dokonali lub mogli dokonać zakupów za pośrednictwem strony internetowej www.aleleki.pl. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy, naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad I. sentencji niniejszej decyzji

W przedmiotowym postępowaniu Prezes Urzędu postawił zarzut stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 tej ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności:

- stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru,
- naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji,
- nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Dla stwierdzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest każdorazowo wykazanie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- 1) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
- 2) działanie to jest bezprawne,
- 3) działanie przedsiębiorcy godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1)

Stosownie do art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (...). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 672) – zwanej dalej: „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej” – jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

PHARMGLO Głowaccy jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000152897. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych, produkcja leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych, sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych, wyrobów medycznych, włączając ortopedyczne prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, sprzedaż detaliczna wyrobów medycznych, sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet. Spółka prowadzi we własnym imieniu w sposób zorganizowany i ciągły, w celach zarobkowych działalność handlową w aptece w Łodzi i w Andrespolu oraz drogą elektroniczną - za pośrednictwem strony internetowej www.aleleki.pl, posiada zatem status przedsiębiorcy.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka** niezbędna do stwierdzenia stosowania przez Spółkę praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt

I ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona.**

Ad 2)

Dla uznania działania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest, aby działanie to miało charakter bezprawny.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Porządek prawny obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07). Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Porządek prawny, którego naruszenie może skutkować naruszeniem artykułu 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Tym samym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem (por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 23 czerwca 2006 r. - sygn. akt XVII AmA 32/05). W art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawodawca wskazał natomiast przykładowe rodzaje praktyk, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów. Katalog ten nie jest wyczerpujący. Zatem oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta.

Jak wyżej wskazano art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera przykładowy katalog bezprawnych działań naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Na mocy art. 479⁴⁵ § 1 k.p.c. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest obowiązany przesyłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia Rejestru. Przepis art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. ustanawia zasadę tzw. formalnej jawności Rejestru, stanowiąc, że Rejestr jest jawny. Jawność ta oznacza, że Rejestr jest dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli wszyscy mają do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru jest niemożność zasłaniania się nieznajomością dokonanych w nim wpisów. W Rejestrze tym przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone.

Zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c. od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do Rejestru prawomocny wyrok ma skutek wobec osób trzecich. W ocenie Prezesa Urzędu, wpisanie postanowień do tego Rejestru oznacza zatem, że od tej chwili są one zakazane we wszystkich wzorcach umów. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za

niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym, bądź dobrymi obyczajami. Chodzi bowiem o to, by prawa i obowiązki przyszłych potencjalnych konsumentów nie były kształtowane na podstawie postanowień umownych uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., dotyczy także postanowień podobnych. Może zdarzyć się bowiem taka sytuacja, w której przedsiębiorca stosować będzie umowę, w której zawarte będą postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do tego Rejestru. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność tychże postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. o sygnaturze akt III SZP 3/06 wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określone postanowienie za niedozwolone w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ono wpisane do Rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (obecnie art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów) dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych postanowień zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające na przykład na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty postanowień.

Postanowienie zawarte w § 5 Regulaminu, o treści: „1. Akceptacja regulaminu w trakcie składania zamówienia jest równoznaczna z wyrażeniem zgody na:

- a) przekazywanie Grupie Allegro przez Aptekę informacji o Zamawiającym (w tym adresów e-mail Zamawiających) i dokonanych przez nich zamówieniach na aleleki.pl)
- b) przetwarzanie przez Grupę Allegro informacji o Zamawiających (w tym adresów e-mail Zamawiających) i dokonanych przez nich zamówieniach, w zakresie objętym Regulaminem, w tym w cel przesłania Zamawiającym przez Grupę Allegro Ankiety,
- c) przesyłanie przez Grupę Allegro Zamawiającym korzystającym ze Sklepu Internetowego Kontrahenta Ankiety

2. Klient dokonujący zakupu w sklepie wyraża zgodę na przetwarzanie swojego adresu e-mail do Opineo Sp. z o.o. (...), w celu wypełnienia ankiety wraz z opinią o dokonanej transakcji w Sklepie. (...)” jest tożsamy co do celu i skutku z postanowieniem umownym wpisanym do Rejestru w dniu w dniu 5 czerwca 2007 r. pod numerem 1181 o treści: „Wyrażam zgodę na wprowadzenie do bazy danych i przetwarzanie moich danych osobowych obecnie i w przyszłości przez FF (zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Ochronie Danych Osobowych) w zakresie wynikającym z niezbędnych czynności kontrolnych z tytułu ubiegania się oraz otrzymania pożyczki”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumentów uznał zamieszczanie we wzorcu umowy jednoznacznej deklaracji zgody na przetwarzanie danych osobowych konsumenta, a tym samym bezwzględny wymóg wyrażenia takiej zgody. Wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych konsumenta jest jego autonomiczną decyzją i zależy tylko od jego woli, a

zamieszczenie kwestionowanego postanowienia pozbawia konsumenta swobody podjęcia decyzji.

Stanowisko takie podtrzymał również Sąd Apelacyjny, który w wyroku z dnia 15 grudnia 2006 r. (sygn. akt VI ACa 539/06) wskazał, że postanowienie stawiające konsumenta przed koniecznością wyrażenia zgody na przetwarzanie danych, w sposób warunkujący zawarcie umowy, przekracza granice rzetelności kontraktowej kontrahenta konsumenta w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego, wkracza w sferę prywatności.

Postanowienie wpisane do Rejestru oraz to stosowane przez Spółkę uzależniają zawarcie umowy od wyrażenia przez konsumenta zgody na przetwarzanie jego danych osobowych, pozbawiają konsumenta możliwości swobodnego udzielenia takiej zgody i możliwości wyrażenia sprzeciwu co do przetwarzania jego danych osobowych, gdyż narzucają oświadczenie, że konsument zgodę taką wyraża. W takiej sytuacji naruszenie interesu konsumenta wyraża się w tym, że jego dobra osobiste – dane osobowe – mogą być wykorzystywane przez kontrahenta konsumenta, bez świadomej na to zgody uprawnionego. Przedsiębiorca naruszając zasady lojalnego zachowania względem konsumenta, wykorzystał swoją uprzywilejowaną pozycję, formułując wzorzec, w którym „przy okazji” zawarcia umowy uzyskuje od konsumenta nie tylko świadczenie ekwiwalentne za swoje świadczenie, ale dodatkowo realizuje inny interes. Oczywiście bowiem jest, że marketing usług przedsiębiorcy jest wymierną korzyścią. (por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 1 lipca 2013 r. sygn. akt XVII AmC 8336/12).

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że druga przesłanka niezbędna do udowodnienia stosowania przez Spółkę praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona.**

Ad 3)

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 tej ustawy stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 r. sygnatura akt III SK 27/07 Sąd Najwyższy stwierdził, że sformułowanie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów o treści „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów” (którego odpowiednikiem w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów jest art. 24 ust. 3) należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone, nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy dokonali lub mogli dokonać zakupów za pośrednictwem strony internetowej www.aleleki.pl. W tej sytuacji bezprawne zachowanie Spółki nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter

jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy jego kontrahentów.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że trzecia przesłanka niezbędna do udowodnienia stosowania przez Spółkę praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona.**

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26 tej ustawy, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 tej ustawy. W powyższym przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Zgodnie z art. 27 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ciężar udowodnienia okoliczności zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów spoczywa na przedsiębiorcy.

W toku postępowania Spółka przekazała poprawiony Regulamin, z którego z dniem 15 listopada 2013 r. usunęła kwestionowane postanowienie. Zmianie uległa również sama procedura składania zamówienia. Każdy konsument składający zamówienie może dobrowolnie wyrazić zgodę na przekazywanie jego danych osobowych, w tym adresu e-mail do Grupy Allegro oraz na przetwarzanie przez Grupę Allegro jego danych osobowych – w celu wypełnienia ankiety dotyczącej opinii na temat transakcji. Pole z takim oświadczeniem nie należy do pól wymaganych. W związku z tym brak tej zgody nie uniemożliwia realizacji usług świadczonych przez Spółkę.

W toku postępowania Spółka wniosła o umorzenie wszczętego postępowania. Wniosek ten jest bezzasadny. Zgodnie z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 267) - zwanej dalej: „k.p.a.”.

Zgodnie z art. 105 § 1 k.p.a., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny staje się bezprzedmiotowe w całości lub w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o jego umorzeniu. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania lub może ona powstać w czasie jego trwania. Bezprzedmiotowość postępowania będzie miała miejsce, gdy brak jest podstaw prawnych do merytorycznego rozpoznania danej sprawy w ogóle lub nie było podstaw do rozpoznania jej w drodze postępowania administracyjnego. Innymi słowy występuje wtedy, gdy brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty (por. B. Adamiak, J. Borkowski – „Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz” – C. H. Beck, Warszawa 1996 r., str. 462). W okolicznościach niniejszej sprawy postępowanie zostało rozstrzygnięte merytorycznie, rozstrzygnięciem wskazanym w art. 27 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Odnosząc się do złożonego w toku postępowania wniosku o wydanie decyzji w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu wskazuje, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie zaszyły przesłanki wydania decyzji na podstawie tego przepisu. Wskazany art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jako przesłanki warunkujące możliwość wydania decyzji wskazuje: uprawdopodobnienie, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz zobowiązanie się przedsiębiorcy, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, do podjęcia lub zaniechania działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom. Żadna z tych przesłanek nie została spełniona. W okolicznościach niniejszej sprawy Prezes Urzędu

stwierdził, że zarzucana praktyka, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów była stosowana, a Spółka nie zobowiązała się do jej zaniechania, tylko jej zaprzestała.

Wobec spełnienia przesłanek koniecznych do stwierdzenia stosowania przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i zaniechania ich stosowania, **Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I sentencji niniejszej decyzji.**

Ad II. sentencji niniejszej decyzji

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów tejże ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Przedmiotowe postępowanie wykazało, iż Spółka dopuściła się stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z art. 263 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56 k.p.a., a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Kosztami niniejszego postępowania są koszty doręczenia Spółce – stronie postępowania – pism urzędowych, które wyniosły 38,75 zł (słownie: trzydzieści osiem złotych 75/100).

W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił obciążyć Spółkę kwotą 38,75 zł (słownie: trzydzieści osiem złotych 75/100).

W toku postępowania Spółka wniosła o nieobciążanie jej kosztami niniejszego postępowania. Zgodnie z art. 77 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w szczególnie uzasadnionych przypadkach Prezes Urzędu może nałożyć na stronę obowiązek zwrotu tylko części kosztów albo nie obciążać jej kosztami. Podstawą do zwolnienia strony z obowiązku poniesienia kosztów postępowania jest wystąpienie szczególnie uzasadnionego przypadku. Interpretacja pojęcia „szczególnie uzasadnionych przypadków” związana jest przede wszystkim z sytuacją majątkową strony postępowania. W okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodzą żadne szczególnie uzasadnione przypadki przemawiające za nieobciążaniem jej kosztami niniejszego postępowania.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu postanowił jak w pkt II sentencji niniejszej decyzji.**

Zgodnie z art. 264 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów koszty niniejszego postępowania Spółka zobowiązana jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231 000000 w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Jednak w przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt II sentencji niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 264 § 2 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 k.p.c., przysługuje zażalenie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

*Z upoważnienia
Prezesa
Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury*

Barbara Romańczak-Graca